

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

ОСВІТНЬО – НАУКОВА ПРОГРАМА

«ІСТОРІЯ ТА АРХЕОЛОГІЯ»

рівень вищої освіти	<i>третій (освітньо-науковий)</i>
спеціальність	<i>В9 Історія та археологія</i>
галузь знань	<i>В Культура, мистецтво та гуманітарні науки</i>

ЗАТВЕРДЖЕНО:

вченою радою Дніпровського
національного університету
імені Олеся Гончара
протокол № 12 від 26.06.2025 р.

Вводиться в дію з 01.09.2025 р.

Ректор Дніпровського національного
університету імені Олеся Гончара

Сергій ОКОВИТИЙ

наказ № 190 від 30.06.2025 р.

Дніпро
2025

ПЕРЕДМОВА

1. Внесено: кафедра історії України, кафедра всесвітньої історії, кафедра східноєвропейської історії, історичний факультет

2. Розробники (робоча група):

1. Архірейський Дмитро Володимирович, доктор історичних наук, доцент, декан історичного факультету, професор кафедри всесвітньої історії.
2. Литвинова Тетяна Федорівна, доктор історичних наук, професор, професор кафедри історії України.
3. Святець Юрій Анатолійович, доктор історичних наук, професор, професор кафедри історії України.
4. Маліцька Юлія, доктор філософії, дослідниця Школи історичних та сучасних досліджень, керівниця досліджень Центру балтійських і східноєвропейських студій університету Сьодертон, м. Стокгольм, Королівство Швеція;
5. Гаврилов Євгеній Миколайович, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, перший рік навчання, спеціальність 032 Історія та археологія, освітньо-наукова програма «Історія та археологія».

3. При розробці враховані вимоги:

Професійного стандарту:

Професійний стандарт на групу професій «Викладачі закладів вищої освіти» затвердженого наказом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 23.03.2021 р. № 610.

Постанови Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 № 261 «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)» зі змінами: від 19.05.2023 р. № 502., від 03.05.2024 р. № 507.

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ
освітньо-наукової програми

Рекомендовано:

вчена рада історичного факультету:
протокол № 14 від 12 травня 2025 р.

Голова вченої ради _____ (Дмитро АРХІРЕЙСЬКИЙ)

Погоджено:

Рада із забезпечення якості вищої освіти та освітньої діяльності ДНУ:
протокол № 7 від 21.05.2025 р.

Голова РЗЯВО _____ (Валентина СІЛЧ-БАЛГАБАЄВА)

Затверджено та надано чинності рішенням вченої ради Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара:

від 26.06.2025 р., протокол № 12 (редакція №1 для набору 2025/2026 н.р.).

1. Профіль освітньої програми зі спеціальності В9 Історія та археологія

1 – Загальна інформація	
Повна назва вищого навчального закладу та структурного підрозділу	Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара Факультет історичний Кафедри історії України, всесвітньої історії, східноєвропейської історії
Офіційна назва освітньої програми	Освітньо-наукова програма «Історія та археологія»
Офіційна назва освітньої програми (англійською мовою)	Educational and scientific program «History and Archaeology»
Спеціальність	В9 Історія та археологія
Галузь знань	В Культура, мистецтво та гуманітарні науки
Ступінь вищої освіти	Доктор філософії
Освітня кваліфікація мовою оригіналу	Доктор філософії з історії та археології
Кваліфікація в дипломі	Ступінь: доктор філософії Спеціальність: В9 Історія та археологія Освітня програма: «Історія та археологія»
Кваліфікація в дипломі (англійською мовою)	Degree: Doctor of Philosophy Specialty: B9 History and archaeology Educational program: «History and Archaeology»
Професійна кваліфікація	Викладач закладу вищої освіти
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом доктора філософії, одиничний, термін навчання 4 роки; обсяг освітньої складової освітньо-наукової програми становить 51 кредит ЄКТС; наукова складова освітньо-наукової програми передбачає проведення власного наукового дослідження та оформлення його результатів у вигляді дисертації відповідно до законодавства.
Наявність акредитації	Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти. Сертифікат про акредитацію освітньої програми «Історія та археологія» за спеціальністю 032 Історія та археологія третій (освітньо-науковий) рівень від 13.05.2025 р. № 12207. Строк дії сертифіката до 01.07.2030
Цикл/рівень	НРК України – 8 рівень, FQ-EHEA – третій цикл, EQF LLL – 8 рівень
Передумови	На основі ступеня магістра (ОКР спеціаліста)
Форми здобуття освіти	денна, заочна, вечірня
Мова(и) викладання	українська, англійська
Термін дії освітньої програми	На період дії сертифікату з акредитації освітньої програми до проходження повторної акредитації освітньої програми
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	www.dnu.dp.ua
2 – Мета освітньої програми	
Підготовка фахівців з історії, що мають компетентності, необхідні для досліджень історичних процесів та установлення історичних фактів, самостійної науково-дослідної, науково-організаційної, педагогічно-організаційної та практичної діяльності у сферах історичної науки, культури, експертизи та охорони культурної спадщини, викладацької роботи у закладах вищої освіти. ОНП узгоджується з метою 4 Забезпечення всеохоплюючої і справедливої якісної освіти та заохочення можливості навчання впродовж усього життя для всіх, зокрема з п. 4.3 про забезпечення рівного доступу жінок та чоловіків до доступної, якісної вищої освіти, зокрема, до навчання у вищих навчальних закладах, що задекларовано резолюцією Генеральної Асамблеї	

Організації Об'єднаних Націй від 25 вересня 2015 року № 70/1 щодо досягнення глобальних цілей сталого розвитку до 2030 року.

3 – Характеристика освітньої програми

Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація)	Галузь знань: В Культура, мистецтво та гуманітарні науки Спеціальність: В9 Історія та археологія Об'єкт(и) вивчення та/або діяльності: процеси й закономірності суспільно-історичного та культурно-гуманітарного розвитку. Цілі навчання: Підготовка науково-педагогічного працівника у сферах історії або археології для закладів вищої освіти та науково-дослідних структур. Теоретичний зміст предметної області: Методологія та методика археологічних досліджень. Теоретичні й емпіричні дослідження історії України, зарубіжних країн і народів, історико-красназавчих студій, а також спеціальних історичних дисциплін. Методи, методики та технології: Наукові засади польової, архівної, музейної та бібліотечної евристики, зовнішньої та внутрішньої критики історичних джерел та наукової історичної літератури. Методи аналізу та синтезу історичних фактів та ідей, наукової класифікації й типології історичних об'єктів та артефактів. Комп'ютерні та телекомунікаційні технології. Інструменти та обладнання: комп'ютер, мережеве обладнання, мультимедійний проєктор, сканер, принтер, історичні мапи, інструменти археологічних розкопок та камеральної обробки артефактів.
Відповідна деталізована галузь Міжнародної стандартної класифікації освіти ISCED-F 2013	0222 History and archaeology
Орієнтація освітньої програми	Освітньо-наукова програма має академічну орієнтацію. Наукова орієнтація: дослідження актуальних та маловивчених проблем в сферах історії та/або археології.
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	Спеціальна освіта у сфері історії та/або археології. Ключові слова: методи історичних досліджень, спеціальні галузі історичних знань, історичне краєзнавство.
Особливості програми	Опанування застосування в історичних дослідження, макро- та мікроісторичних підходів, методик та прийомів усної історії та етнографії, палеографії та археографії, психоісторії, математико-статистичних методів та цифрових технологій.

4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання

Придатність до працевлаштування	Випускники можуть працювати на первинних посадах за професіями, визначеними Національним класифікатором України: Класифікатор професій ДК 003:2010 (зі змінами): 2 Професіонали 23 Професіонали в галузі освіти та навчання 2310 Викладачі закладів вищої освіти 2310.1 Професори та доценти 2310.1 Доцент закладу вищої освіти 2310.2 Інші викладачі закладів вищої освіти 2310.2 Викладач закладу вищої освіти 2310.2 Викладач-стажист 2310.2 Асистент 24 Інші професіонали 2442 Професіонали в галузі археографії, археології, етнології, палеографії
---	--

	2442.1 Наукові співробітники (археографія, археологія, етнологія, палеографія) 2442.2 Археограф 2442.2 Археолог 2442.2 Етнолог 2442.2 Палеограф 2443 Професіонали в галузі історії 2443.1 Наукові співробітники (історія) 2443.1 Молодший науковий співробітник (історія) 2443.1 Науковий співробітник-консультант (історія) 2443.2 Історик 2443.2 Консультант з питань історії Види економічної діяльності: 72.2 Дослідження й експериментальні розробки у сфері суспільних і гуманітарних наук 85.4 Вища освіта 85.6 Допоміжна діяльність у сфері освіти 94.2 Діяльність професійних спілок 94.9 Діяльність інших громадських організацій
Подальше навчання	Право на здобуття наукового ступеня доктора наук та додаткових кваліфікацій у системі освіти дорослих.
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Студентоцентроване навчання, самонавчання, проблемно-орієнтоване навчання, навчання шляхом архівної евристики або польових досліджень, викладацької та науково-дослідницької практики, консультування з науковим керівником.
Оцінювання	Екзамени, диференційовані заліки, презентації, есе, захисти звітів з практичної підготовки, наукові звіти на наукових семінарах кафедри, наукові публікації, захист дисертаційної роботи. Оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти здійснюється за 100-бальною шкалою.
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність (ІК)	ІК. Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає поглиблене переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу ЗК02. Здатність спілкуватися іноземною мовою ЗК03. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні ЗК04. Здатність до міжособистісної взаємодії ЗК05. Здатність працювати в міжнародному контексті ЗК06. Формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК/ФК)	СК01. Здатність до генерації нового наукового знання. СК02. Здатність до формулювання та розв'язання комплексних проблем в сферах викладацької та інноваційно-дослідницької діяльності СК03. Здатність кваліфіковано обирати та виробляти дослідницький інструментарій для вирішення конкретних проблем у галузі історії та археології. СК04. Здатність застосовувати самостійний, творчий підхід у дослідницькій та освітній практиці, орієнтуючись на досягнення сучасної світової гуманітаристики та педагогічної думки. СК05. Здатність готувати, планувати та організовувати освітній процес.

	СК06. Здатність здійснювати науково-дослідну та педагогічну діяльність на засадах академічної доброчесності та наукової етики. СК07. Здатність вільно орієнтуватися в проблемно-дисциплінарному та теоретико-методологічному просторі світової історичної науки. СК08. Здатність до системного формування та критичного аналізу інформаційної бази відповідно до предметного поля дослідження за допомогою релевантних методів й цифрових технологій. СК09. Здатність усно і письмово презентувати результати власного наукового дослідження українською та іноземною мовами, глибоко розуміти іншомовні наукові та професійні тексти за напрямом досліджень.
7 – Програмні результати навчання	
	ПР01. Знання теорій, концепцій, методологій та методик у сфері історії та археології. ПР02. Знання методологічних засад та застосування прийомів організації викладацької діяльності. ПР03. Навички здобуття наукових фактів, вміння критичного аналізу історичної інформації та синтезу нових наукових ідей. ПР04. Уміння планування, організації та здійснення історичного/археологічного дослідження з дотриманням засад наукової етики. ПР05. Застосування актуальних інформаційних технологій в науковій та педагогічній діяльності за фахом. ПР06. Вільне використання української та іноземної мов в соціумі в ході викладацької та науково-дослідної діяльності та репрезентації її результатів. ПР07. Демонстрація соціальної відповідальності, професійної сумлінності, академічної доброчесності, ідейної креативності в ході викладацької та наукової діяльності. ПР08. Здатність до критичного мислення, самокритики, перманентного саморозвитку і самовдосконалення соціальних, професійних та дослідницьких навичок.
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	Кадрове забезпечення відповідає чинним Ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти та базується на наступних принципах: • відповідності наукових спеціальностей науково-педагогічних працівників освітнім галузі знань та спеціальності; • обов'язковості та періодичності проходження стажування і підвищення кваліфікації викладачів; • моніторингу рівня наукової активності науково-педагогічних працівників; • впровадження результатів стажування та наукової діяльності в освітній процес.
Матеріально-технічне забезпечення	Матеріально-технічне забезпечення навчальних приміщень та соціальна інфраструктура університету в повному обсязі відповідає чинним Ліцензійним умовам. В освітньому процесі використовується мультимедійне обладнання для проведення лекційних та практичних/лабораторних занять – обладнання комп'ютерних лабораторій.
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	Університет має власний веб-сайт за адресою https://www.dnu.dp.ua/, де розміщено інформацію щодо інформаційного та навчально-методичного забезпечення освітнього процесу. Інформаційне забезпечення ґрунтується на використанні ресурсів: бібліотеки, мережі Internet з вільним доступом, цифрового репозиторію.

	Навчально-методичне забезпечення засновано на розроблених для кожної дисципліни робочих навчальних програмах, а також програмах практичної підготовки. В наявності завдання для самостійної (індивідуальної) роботи, методичні рекомендації для виконання робіт. Критерії оцінювання знань та вмінь здобувачів розроблено для поточного та семестрового контролю з кожної дисципліни. Для формування та дотримання принципів академічної доброчесності в освітньому процесі застосовується академічна антиплагіатна система <i>StrikePlagiarism</i> (ТОВ «Плагіат»).
9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	На основі двосторонніх договорів між ДНУ та університетами України
Міжнародна кредитна мобільність	На основі двосторонніх договорів між ДНУ та університетами інших країн
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Можливе за умови володіння здобувачем українською та/або англійською мовою.

2. Перелік компонент освітньо-наукової програми та їх логічна послідовність

2.1. Перелік компонент ОП

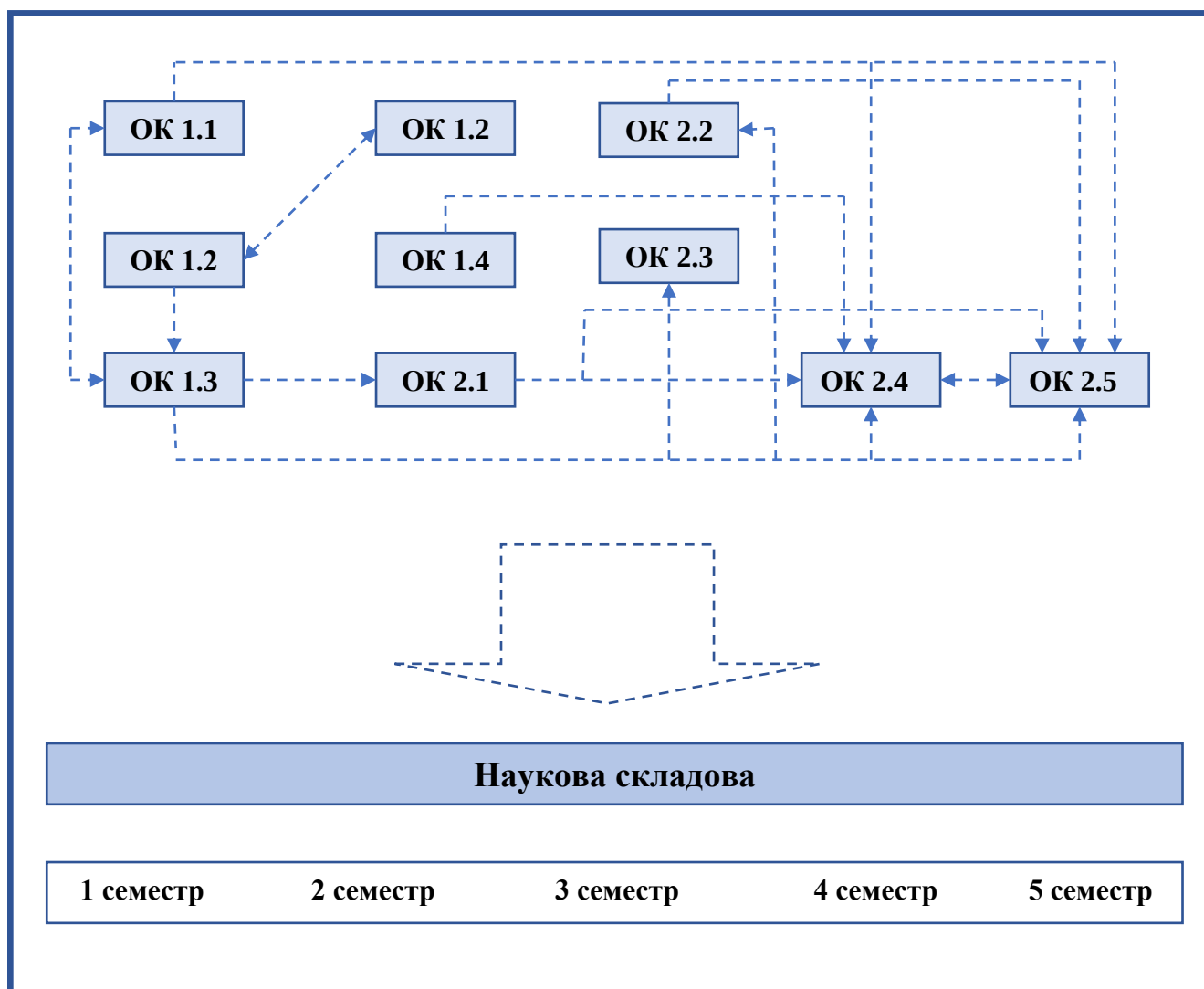
Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю	Послідовність вивчення, семестр
1	2	3	4	5
Обов'язкові компоненти:				
I Цикл загальної підготовки				
ОК 1.1	Філософія та наукова етика	4,0	екзамен	1
ОК 1.2	Академічне письмо та спілкування іноземною мовою	6,0	екзамен- 2	1, 2
ОК 1.3	Інноваційно-дослідницька діяльність	3,0	диф.залік	1
ОК 1.4	Методологія педагогічного процесу у вищій школі	3,0	екзамен	2
Всього I		16		
II Цикл професійної підготовки				
ОК 2.1	Організація зарубіжної історичної науки та освіти	6,0	екзамен	2
ОК 2.2	Стратегії історичних досліджень	5,0	екзамен	3
ОК 2.3	Історико-культурна спадщина та цифрові технології	3,0	диф.залік	3
ОК 2.4	Викладацька практика	3,0	диф.залік	4
ОК 2.5	Науково-дослідницька практика	3,0	диф.залік	5
Всього II		20		
Вибіркові компоненти:				
ВК 1	Дисципліна 1	5,0	диф. залік	3
ВК 2	Дисципліна 2	5,0	диф. залік	3
ВК 3	Дисципліна 3	5,0	диф. залік	3
Загальний обсяг обов'язкових компонент				36 (71%)
Загальний обсяг вибіркових компонент (дисципліни за вибором здобувача)				15 (29%)
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ				51

Примітка: здобувачі вищої освіти обирають дисципліни за вибором відповідно до «Положення про порядок обрання здобувачами вищої освіти дисциплін за вибором у ДНУ» (перелік дисциплін розміщується на сайті університету).

2.2. Структурно-логічна схема ОП

Курс	Семестр	Компоненти освітньої програми	Кількість компонентів за семестр	Кількість компонентів за навчальний рік	Наукова складова
1	1	ОК 1.1, ОК 1.2, ОК 1.3	3	5	
	2	ОК 1.2, ОК 1.4, ОК 2.1	3		
2	3	ОК 2.2, ОК 2.3, ВК 1, ВК 2, ВК 3	5	6	
	4	ОК 2.4	1		
3	5	ОК 2.5	1	1	
4	Наукова складова				

Структурно-логічна схема послідовності вивчення (виконання) освітніх компонент

2.3. Наукова складова програми

Наукова робота здобувача ступеня доктора філософії регламентується індивідуальним планом роботи аспіранта.

Курс	Зміст наукової складової	Форми контролю
1	Вибір та обґрунтування теми дисертаційного дослідження, розробка календарного плану його виконання. Формулювання постановки задачі. Огляд стану проблеми, вибір та обґрунтування методології проведення власного наукового дослідження. Участь у наукових конференціях (семінарах).	Затвердження індивідуального плану роботи аспіранта. Звітування про хід виконання індивідуального плану аспіранта двічі на рік. Надання науковим керівником та кафедрою висновків щодо виконання плану. Атестація аспіранта.
2	Проведення власного наукового дослідження згідно з індивідуальним планом роботи аспіранта. Підготовка та публікація статті за темою дослідження у фахових наукових виданнях. Участь у наукових конференціях (семінарах).	Звітування про хід виконання індивідуального плану аспіранта двічі на рік. Надання науковим керівником та кафедрою висновків щодо виконання плану. Атестація аспіранта.
3	Проведення власного наукового дослідження згідно з індивідуальним планом роботи аспіранта. Підготовка та публікація статті за темою дослідження у фахових наукових виданнях. Участь у наукових конференціях (семінарах).	Звітування про хід виконання індивідуального плану аспіранта двічі на рік. Надання науковим керівником та кафедрою висновків щодо виконання плану. Атестація аспіранта.
4	Аналіз та узагальнення отриманих результатів власного наукового дослідження, визначення рамок застосування моделей. Підготовка та публікація статті за темою дослідження у фахових наукових виданнях. Оформлення дисертаційної роботи. Визначення повноти висвітлення результатів дисертації у наукових статтях. Доповідь за результатами дисертаційної роботи на науковому семінарі. Підготовка документів для попередньої експертизи дисертаційної роботи.	Звітування про хід виконання індивідуального плану аспіранта двічі на рік. Надання науковим керівником та кафедрою висновків щодо виконання плану. Надання кафедрою висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації.

3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Форми атестації здобувачів вищої освіти	Атестація здобувачів освітнього рівня доктора філософії здійснюється у формі публічного захисту дисертаційної роботи (дисертації). Обов'язковою умовою допуску до захисту є успішне виконання здобувачем його індивідуального навчального плану та індивідуального плану наукової роботи.
Вимоги до дисертаційної роботи (дисертації) на здобуття ступеня доктора філософії	Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії є самостійним розгорнутим дослідженням, що пропонує розв'язання актуального наукового завдання в галузі історії та/або археології, результати якого оприлюднені у відповідних публікаціях. Дисертаційна робота не повинна містити академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації. Дисертаційна робота має бути оприлюднена на сайті університету. Дисертаційна робота має відповідати вимогам, установленим чинним законодавством. Обсяг дисертації становить 160–190 сторінок, що відповідає 7–8 авторським аркушам, авторський аркуш дорівнює 40 тисячам символів.
Вимоги до захисту дисертації та завершення підготовки в аспірантурі	Утворення разової спеціалізованої вченої ради закладу та присудження нею здобувачеві ступеня доктора філософії здійснюється відповідно до законодавства, що регулює присудження ступеня доктора філософії. Підготовка в аспірантурі завершується отриманням диплома доктора філософії після публічного захисту дисертації в разовій спеціалізованій вченій раді.
Присвоєння професійної кваліфікації	Присвоєння професійної кваліфікації здійснюється відповідно до Порядку про присвоєння професійних кваліфікацій у Дніпровському національному університеті імені Олеся Гончара (https://www.dnu.dp.ua/docs/dnu/polozhennya/2025/2025_P_P_PK.pdf).

**4. Матриця відповідності програмних компетентностей
компонентам освітньої програми**

	ОК 1.1	ОК 1.2	ОК 1.3	ОК 1.4	ОК 2.1	ОК 2.2	ОК 2.3	ОК 2.4	ОК 2.5
ІК	•	•	•	•	•	•	•	•	•
ЗК 01	•					•		•	
ЗК 02		•	•		•			•	
ЗК 03			•			•	•	•	
ЗК 04		•		•			•		•
ЗК 05		•	•		•				
ЗК 06	•			•			•	•	•
СК 01			•			•		•	
СК 02			•	•		•		•	•
СК 03					•	•		•	
СК 04				•	•			•	•
СК 05				•	•				•
СК 06	•			•		•		•	•
СК 07	•		•		•			•	
СК 08						•	•	•	
СК 09		•	•			•		•	•

**5. Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПР)
відповідними компонентами освітньої програми**

	ОК 1.1	ОК 1.2	ОК 1.3	ОК 1.4	ОК 2.1	ОК 2.2	ОК 2.3	ОК 2.4	ОК 2.5
ПР 01						•		•	
ПР 02				•	•				•
ПР 03	•		•			•	•	•	
ПР 04	•		•		•	•		•	
ПР 05		•		•			•	•	•
ПР 06		•		•				•	•
ПР 07	•		•	•		•		•	•
ПР 08	•		•		•		•		